

ARGUSBYRÅ FOR AVISUTKLIPP
Ø. SLOTTSGT. 8 - TLF. 42 04 25
NATIONEN
OSLO

115088

Vitneavhøringen slutt i Langeland-Bergsvik-saken

Bredtveit-beskyldningene for lukte dører

Vitneavhøringen i injuriansaken mot major O. Langeland og Arne Bergsvik ble avsluttet i går. Retten tar nå to dagers pause, og begynner med prosedyren førstkommende torsdag. Også i går ble en stor del av rettsmøtet holdt for lukte dører, da man fortsatte vitneavhøringen fra lørdag om forholdene ved Bredtveit kvinnefengsel. Som kjent antyder Bergsvik i sitt skrift at betjeningen der har vist homoseksuelle tilbøyeligheter.

Den resterende del av rettsmøtet i går gikk med til behandling av bl. a. Langelands kritikk av rettskjemiker Bruffs opptreden under okkupasjonen. I Langelands bok «Dømmer ikke» heter det bl. a.: «Nedenfor siteres en beretning som viser hva rettskjemiker Bruff mente å kunne bistå fienden med, mer enn et år etter at tyskerne hadde overfalt Norge Herr Bruff leverte en rekke slike undersøkelser både i 1941 og 1942. Herr Bruff arbeidet som en alvorlig, fremragende fagmann uten hensyn til at han på den måten skaffet fienden et fellende bevis mot en bra nordmann.»

Langeland hevdet i sin forklaring, at når rettskjemiker Bruff visste at han kunne bli nødt til å gi fellende bevis mot nordmenn, burde han ikke tatt på seg arbeidet. Det var galt av ham å gi disse uttalelser til politiet.

Rettskjemiker Charles M. Bruff forklarte at han fikk mange slags oppdrag, f. eks. anonyme brev til Quisling, plakatoppdrag, skrift på en vegg o. s. v. Han forsøkte etter beste evne å ta kelegge sakene, men det var enkelte tilfelle som var helt opplagte, selv for ikke fagmenn, og der det ikke nyttet å benekte at den mistenkte person var skyldig. Hadde han benektet slike opplagte ting, ville han blitt sjaltet ut, og han så det som en oppgave å ta kelegge sakene der han kunne. Etter at Langelands bok var kommet ut, fikk rettskjemikeren to anonyme brev, der han ble kalt for angiver og forræder. Han hadde ringt til Langeland, som i telefonen hadde beklaget at han hadde tatt med dette avsnittet, etter å ha hørt dens rette sammenheng, og at han ville ta det ut i en eventuell ny utgave.

Langeland bekreftet at han hadde snakket med Bruff i telefonen

— men at det på det tidspunkt var for sent å få med rettelse i annen opplag av boken.

Gamle Olavas sak ble gjenopptatt. Neste punkt gjaldt følgende avsnitt i Langelands bok: «En kone på mer enn 70 år — vi kaller henne Olava — meldte seg høsten 1940 inn i NS, men gikk ut etter 14 dages tid Rettsmyndighetene fant henne straffskyldig etter § 86, som altså setter 3 års fengsel som minimumsstraff.»

Langeland forklarte at han hadde tatt dette eksempel fra en stortingsdebatt. På aktors spørsmål innrømmet han at han kjente til at saken ble tatt opp igjen, og at konen derigjennom slapp noen påtale. Men etter tiltaltes mening var ikke sluttresultatet det essensielle, men at rettsapparatet på så tynt grunnlag første gang utferdiget tiltale.

Riksadvokaten siterer feil

I sin bok «For at I ikke skal dømmes» påpeker Langeland at riksadvokat Arntsen har gjort seg skyldig i en ganske alvorlig sitatfeil. Det gjelder Kongens proklamasjon fra Tromsø 7. juni 1940, som riksadvokaten lot sende rundt til landets dommere. I originalen finnes uttrykket «Det norske rikets selvstendige liv», mens det i riksadvokatens avskrift lyder «Det norske rikets selvstendighetskrig». Langeland pekte i sin forklaring på at dette var et meget viktig punkt, da dommerne ofte brukte denne proklamasjon til å vise NS-medlemmene at de burde vite at Norge var i krig med Tyskland. Tiltalte ville ikke insinuere at feilen var gjort med hensikt — men understreket at nettopp denne sitatfeilen gav et forkjørt bilde av situasjonen. I proklamasjonen som dommerne fikk, står det jo tydelig at vi fortsatt skulle være i krig med Tyskland, men i virkeligheten var alle de proklamasjonene som utgikk i de dager meget utydelige og vasne.

Høyesterettsadvokat Sven Arntzen forklarte at proklamasjonen var hentet fra bladet Finnmarken, og at dette var anført i brevet til dommerne. Han beklaget at det var feil gjengitt, men kunne ikke gi noen annen forklaring på det, enn at det var en ren skrivefeil. Desuten mente vitnet at feilen ikke hadde noen større betydning, da meningen framgikk klart også av de øvrige avsnitt i proklamasjonen.

«Hekseprosess»

Under denne overskrift skriver Langeland bl. a. i sin bok: «Justisministeren leverte i et foredrag i januar en statistikk over antall straffede innen forskjellige kategorier. Han hemmeligholdt antall kvinner som er straffet økonomisk fordi de ikke har brutt det høytidelige løfte de gav ved sin vielse. I den endelige statistikk over rettsoppjøret, kan vi vente å finne følgende rubrikk: «Antall kvinner straffet for ikke å ha brutt det løfte de avgav foran Herrens alter.»

Langeland forklarte at han tok med dette punktet for å vise hvilke forferdende sinnsstemninger som rådet hos de som hadde skrevet lovene. De måtte jo vite, sa han, at de fleste av dem som det rammet, hadde avgitt løfte foran Herrens alter om å stå sammen i gode og onde dager. At denne paragrafen i landssvikanordningen ble tatt ut noen måneder etter freden, beviser jo bare hvilken tilstand som rådet den gang lovene ble skrevet.

H.r. advokat Arntzen pekte på at paragrafen aldri er blitt praktisert. Vitnet minnet også om at litt senere kom en bestemmelse som satte hustruene til landssvikere i en langt gunstigere stilling enn den vanlige lov hjemler. Etter den nye bestemmelsen het det jo, at selv ikke hustruens halvpart av fellesboet måtte røres — vel å merke hvis hun hadde vist en god nasjonal holdning.

Platou igjen

Siste sak i går var beskyldningene mot fylkesmann Platou. Saken gjaldt også denne gang de rundskriv av litt tvilsom karakter, som han, i egenskap av ekspedisjonssjef i Justisdepartementet, hadde parafert.

Fylkesmann Platou forklarte at hans parafering var en ren ekspedisjonshandling, og at han ikke hadde vært med på å sette opp noe rundskriv. På forsvarerens spørsmål sa vitnet at det den gang ikke hadde falt ham inn at rundskrivene kunne misforstås. Angående et skriv til dommere om eventuelle innmeldelse i NS, forklarte han at det var høyst sannsynlig at han hadde parafert. Men heller ikke de kunne misforstås.